

HALINA PAWLOWSKA'

KDYŽ SOB SE ŽENOU SNÍDÁ'

motto

Když sob se ženou snídá

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Halina Pawlowská
Když sob se ženou snídá – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Halina Pawlowská

*Když sob
se ženou snídá*

Praha 2018

Předmluva

Moji milí, rozkošní čtenáři, slovo ROZKOŠNÝ používal můj tatínek, když chtěl zdůraznit, že jde o mimořádnou věc, která stojí za povšimnutí...

Začnu vážně: Tuhle se mne někdo v jakési uvědomělé anketě zeptal, co se zásadně změnilo v mém životě po roce 1989. Napadly mne tři věci:

Že se nebudím k ránu hrůzou, že k nám vtrhne StB, KGB a celou naši rodinu bezdůvodně a bez soudu uvězní bez naděje na cokoliv...

Že mi nikdo nevyhrožuje, že když nevstoupím do KSČ, že si ani neškrtnu!

A že i když jsem se nestala tenisovou šampionkou (jak si přál táta), tak jsem byla v Americe, v Africe a zcestovala jsem skoro celou Evropu!

V rukou máte knížku, která je právě o cestování. Nejde o opravdový cestopis, ale o postřehy, povídky a zásady, které jsem si psala do deníku a někdy taky i na objednávku.

Cestovat jsem začala hned, jak se dalo. Na cestách jsem proto už devatenáct let. Své stáří bych nezdůrazňovala, kdybych

nepovažovala za nutné upozornit vás na to, že v některých svých „reportážích“ se objevují jména, která už historie buď odnesla, anebo jim přidělila jinou roli. Nemyslete si, prosím, že jsem neaktuální blbec (což často jsem), ale uvědomte si, že „život je změna“, i když... a o tom jsem se právě rozhodla vám napsat, je to vlastně všechno všude úplně stejný!

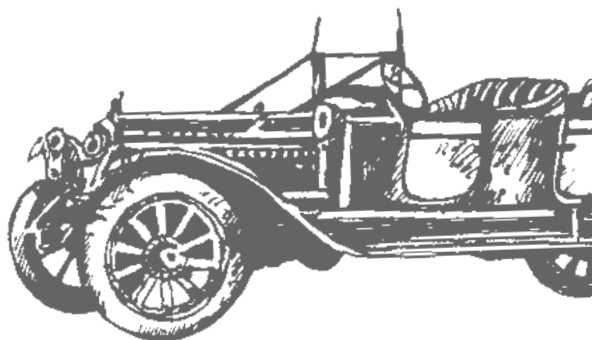
Moc ráda jím a piju. Že jste si toho všimli?! Snažila jsem se nejen vidět co nejvíc památek, poznat co nejvíc osobností, ale snažila jsem se toho co nejvíc ochutnat. A abyste zbytečně nestrádali a nebyli pak zbytečně moc hubení, předkládám vám některé ohromně dobré zahraniční recepty na lahůdky, které jsem si za hranicemi naší země (a leckdy i svých snů) mohla dopřát!

A mám pro vás – pochopitelně v duchu téhle knížky – jednu důležitou cestovatelskou radu:

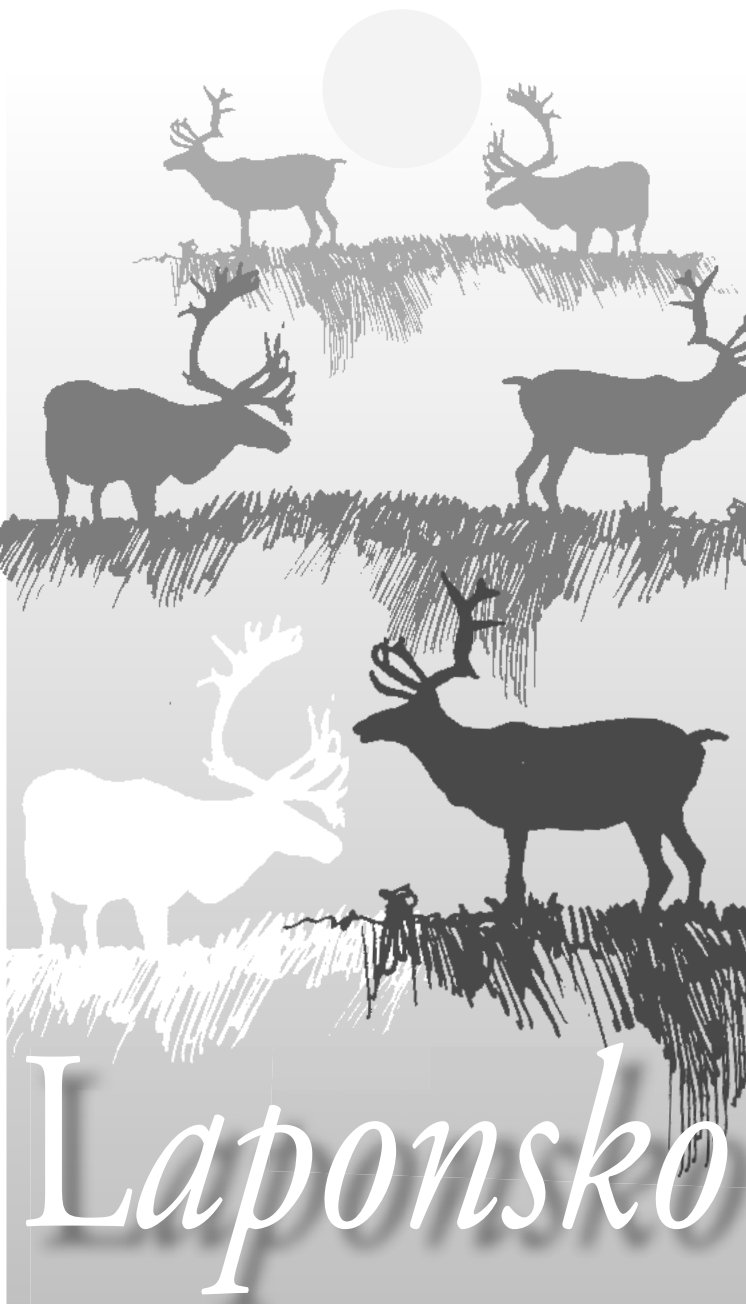
**VYKAŠLI SE NA HUMNA,
JEŽ DO SVĚTA NA HUMRA!**

Vaše

Helena Petrovna

Laponsko

Neptej se nikdy, kolik mám sobů!

Na mezinárodním festivalu filmových škol jsem se asi před dvaceti lety setkala s Kaiem. Okamžitě jsem se do něj zamilovala. Jmenoval se jako chlapec z pohádky *O ledové královně* a romanticky vyprávěl o zemi jezer, sněhu a lesů. Pak mi (ta láska byla napůl úspěšná) poslal z té země pohled. Kaiova angličtina byla stejně chatrná jako moje. Kai tehdy napsal: Jsem v Laponsku a je tady hodně yellow animals (žlutých zvířat). Ta žlutá zvířata byli sobi.

Den první:

POLÁRNÍ KRUH JE BLÍZKO

Inženýr Luděk Louda, který už spoustu let „žije“ turistickým ruchem, bydlí v Praze. Má spojení na Finské turistické centrum a spolu s ředitelem tamního marketingu Jyrkim Oksanem se rozhodl, že už je čas, aby se Čechům nabaženým Itálií, Španělskem, Mallorcou a Jadranem ukázal jiný směr. Ten směr vedl na sever a mířil k polárnímu kruhu.

Putovat začalo pár novinářů, ing. Louda a dva fotografové. Putovat se začalo Finnairem – letadlem jedné z nejpohodlnějších a nejbezpečnějších leteckých společností. Na každém letu je nejdůležitější, aby se vyrovnal počet startů počtu přistání. Tenhle problém jsme zvládli dokonale. Trochu údivu vzbudily finské letušky. Nebyly to manekýnky, u kterých máte pocit, že by si v krizové situaci začaly pilovat nehty, letušky byly elegantní ženy středního věku, které působily mateřsky a které měly široké slovanské tváře. Přesedali jsme v Helsinkách. Tady nás čekala jedna žena z finské turistické agentury. Vypadala nenápadně, na obličeji neměla ani stopu po líčidle. Poměrů znalý Luděk Louda všechny přítomné novinářky upozornil, že Finky se nikdy nemají podceňovat. Co se týče navazování milostných vztahů, jsou prý velmi, vel-

mi nebezpečné... Navzdory tomu jsme bezpečně dorazili na prohlídku hotelu *Cumulus* (ve Finsku je jich několik desítek a mají smlouvu s Finnaiem) a mohli jsme se tu do sytosti vynadávat na apartmá, které několik minut po naší návštěvě použil estonský prezident.

Hotel působil rezervovaně a bylo v něm prázdné. Ceny ve Finsku jsou nejen pro Čecha poměrně vysoké, kapacita hotelu je využita většinou z pouhých pětadvaceti procent.

Další zastávka byla v Rovaniemi – bráně Laponska. Na letišti nás uvítaly dvě ženy. Nedaly se podceňovat už na první pohled. Byly krev a mléko, měly tlusté svetry, na nich připnuté chlupaté psí hlavičky, na nohou vlněné podkolenky, pumpky a na hlavě klobouky s laponskými šerpami. Obě ženy se tajuplně smály a unášely nás do temnot ulic, skleněné tuby Arktického muzea, které je částečně umístěno pod zemí, a zářily jako polární hvězdy.

V Arktickém muzeu pod stropem plují papíroví racci a život Laponců je tu zdokumentován nejen fotografiemi, listinami, ale i věrnými figurínami. Když jsem si na toaletě zapomněla kabelku se všemi penězi, ještě za hodinu tam byla...

Mikrobusem (hned po naší návštěvě v něm jezdil finský prezident!) jsme dorazili na nejvyšší kopec města. Je na něm sjezdovka, na sjezdovce *Sky hotel* a pod sjezdovkou město. Nevrhá záři neonů, svítí zvláště čistě, jako by i v osvětlení byl cítit charakter laponské země, rozhled, prostor a řád.

Na větrnou tmavou terasu přišla mladinká blondýnka a vousatý muž, oba byli v laponském kroji a oba vypadali, jako kdyby se ztratili z pohádky *O Sněhurce a sedmi trpasličích*. Nesli lucerničky, sklenky s likérem, kávou a smetanou a potřásali po laponském zvyku jak pažemi, tak hlavou...

Všichni jsme se pak oblékli do tlustých červených kombinéz, na nohy jsme dostali obrovské boty a vyrazili jsme. Kam? Na laponské BLINI SAFARI. Asi deset minut jsme klopýtali po kamenech a pak jsme skončili v „iglu“. Nebylo ze sněhu, byl to stan z plátna s otvorem nahoře. Tady

jsme seděli na kládách, dívali se do živého ohně, poslouchali legendy o Laponsku a jeho lidech a dostali jsme diplom o překročení polárního kruhu. Jedli jsme jako nezavření červený kaviár, kysanou smetanu a slané lívance (bliny). Pili jsme vodku. Měli jsme ten úchvatný pocit objevitelů, kteří se dotkli neskutečna a kteří právě prožívají jedinečnost. Taky jsme pochopili, co je nádherné téma pro večery, které mohou spojoval národy. Alkohol. Vodka. Panuje tady totiž poloviční prohibice. Alkohol se prodává jen ve speciálních prodejnách ve speciální dny a je pořádně drahý. Když proto alkohol pijete, vychutnávejte vzácnost chvíle... Vodka z dřevěných pohárků chutná báječně. A když si pak v elegantním hotelu *Lapponia* dáte jako šláftruňk silný koňak, v silném nočním vzduchu se báječně spí...

Den druhý:

SANTA CLAUS MÁ POČÍTAČ

Vesnice se Santa Clausem leží přesně na polárním kruhu. Ve vesnici je dřevěný dům s turistickým centrem, obchody se suvenýry, restaurace a úřadovna Santa Clause. Santa Claus tu má houpací křeslo, přihrádku na dopisy, obrovský psací stůl, nazdobený stromeček, zabalené dárky a počítač.

Na stole leží hromady dopisů a nejvíc jich je z Polska.

Santa Claus je vysoký muž, který svůj „job“ bere neobyčejně vážně. Ve svém křesle se nechává ochotně fotografovat (jen ne bleskem – brzy by přišel o oči), pózuje před kamerami, poskytuje interview a poněkud monotónně všem opakuje, že jeho největší radostí je radost šťastných dětí. Až nám tím lezl na nervy... Později, když jsme situaci přehodnotili, jsme dospěli k závěru, že by bylo od Santa Clause nedůstojné, aby odpovídal jinak! Seděli jsme taky na saních Santa Clause, stáli jsme přímo na čáře polárního kruhu a žasli jsme nad množstvím korespondence, které musí Santa Claus (má na to lidi) zvládnout. Víra v hodného dědečka přetrvává staletí a Finové víru intenzivně a s láskou sytí.

Den třetí:

SOBŮM BUDE V ZIMĚ KRUŠNO

Cesta na sever vede lesy. Na podzim, v období, než napadne sníh, a ten je tady od konce října do dubna, jsou stromy zbarveny všemi odstíny. Tenhle až malířský kýč se jmenuje „Ruska“. S velikou zemí východu nemá nic společného, je to čistě jen označení pro krásu ostrého vzduchu, nebe, které má většinou barvu chladné šedé modři, pro stromy, které přecházejí od zlata v červě, od ohně k teplé hnědi, syté zeleni a fascinujícímu šarlatu.

Finsko nepřehlédnete, ocelová šed' jezer tvoří smířlivé slzy v krajině, která vás ochromí svou nedotknutelností. Všechno je tu jako v pohádce. Krvavě rudé, obrovské kapky brusinek, temně modré kuličky borůvek, žluté plody, které u nás neznáme a které připomínají něco mezi ostružinou a angreštem, plod je to sladký a voňavý a vhodný k tomu, aby se z něj vyráběl báječný likér.

Kdybychom museli najít jednu větu k vyjádření pocitu z laponské krajiny, mohla by znít takhle: Pocit bezpečí v nekonečné neposkrvnělosti přírody. Je to patetická věta. Bohužel žijeme v době, kdy čistota lesů, vod a strání se pro nás stala básnickým pojmem.

Uprostřed lesů na nás čekal muž v laponské čepičce a po prknech (ta voněla) nás dovedl k řece. Šli jsme sobí farmou a dozvěděli jsme se, že v Laponsku žije dvakrát víc sobů než lidí, že sobi budou mít tuhle zimu krutou, protože byla velká sucha a vyrostlo málo hub, že sobi se pasou na trávě, jedí lišejníky a díky houbám se jim na zádech hromadí lůj, který jim pomáhá přežít v nejhorších chvílích.

Taky jsme se dozvěděli, že se nikdy nemáme ptát, kolik kdo má sobů, protože to je tady v Laponsku stejně nespolečenské, jako když se někoho zeptáte, kolik má peněz. Taky jsme se dozvěděli, že sobi se jednou v roce vybíjí zhruba na polovinu a že sobi lidi obouvají, zdobí, šatí a sytí. Bylo nám to líto. Viděli jsme totiž na farmě jenom jednoho soba. Byl to evidentně dobrák od kosti a jmenoval se Igor.

Den čtvrtý:

ZLATEM NEZBOHATNEŠ

Navštívili jsme vesnici zlatokopů – Tankavaara Gold Village. Tady se dřív zlato opravdu rýžovalo. Stála tu klasická osada jako vystřižená z románů Jacka Londona. V muzeu jsou vidět pánve a fotografie srubů, ošlehané tváře zlatokopů a jejich družek. Náš průvodce byl vousatý krasavec. Jemně se usmíval a zdálo se, že víc než řečí vládne rýžovací pávní, puškou a řemeny polárních psů. Psi se jmenují haski, mají blankytně modré oči a jsou prý divocí. Ten, kterého jsme potkali, měl jedinou touhu: každému z nás pečlivě olízat celý obličej. Zlatokop v osadě měl zase touhu ukázat nám říčku, kde se stále nacházejí zrnka zlata. Byl to opravdu moc hezký muž, navzdory jeho skromné nemluvnosti jsme zjistili, že je prezidentem zlatokopecké asociace a že mu patří celý tábor se všemi budovami, kiosky i restaurací.

Den pátý:

TAKOVÝ NORMÁLNÍ KEMP

Ředitel Finského turistického centra Jyrki nás několikrát varoval, že nás na severu, nedaleko městečka Ivalo, čeká kemp. Budeme nocovat ve srubech, které patří k hotelu *Kakslauttanen*. Jeho neustálé připomínky vzbuzovaly obavy, šedé chaloupky z neotesaných klád nebudily důvěru. Vstoupili jsme dovnitř a strnuli jsme. Tak tohle (a právě tohle!) je ideální dovolená! Srub je zařízen v absolutně rustikálním duchu. Dřevo, dřevo, dřevo... postele jsou z klád a široké, široké..., podlaha je vyhřívaná zespodu, aby vás nezábly tapičky..., stoly, lavice, kuchyňka s lednicí, mrazákem, digestoří, koupelna se sprchou... Luxus přímo v centru smrků, borovic, modřínů a dubů... „Jsou tu medvědi?“ zeptali jsme se naší ubytovatelky.

„Jsou,“ řekla nám klidně. „Jsou ale nebezpeční jen na jaře.“

Majitelem komplexu asi čtyřiceti srubů byl muž, který vypadal jako typický ruský mužik. Široce se usmíval a vyzývavě říkal: „Potřebuji ženu, žiju sám...“

Večer v laponském stanu jsme konečně ochutnali soba. Byl dobrý, s brusinkami, bramborovou kaší a pochopitelně vodkou. Mnozí z nás si dali. Doufali jsme, že to nebyl Igor.

Den šestý:

VÍC PŘÍRODY BY NÁS UŽ ZABILO

Jedno z největších severních jezer se jmenuje Inari. Pluli jsme po něm, bylo mrazivo a krásno. Na malém ostrůvku zakotvila jachta, vyšplhali jsme na skálu a dívali se do kraje: voda, která splývá s nebem, lesy, které šlehají ohnivé výboje... Museli jsme zpátky do kajuty. Ještě trochu pronikavé přírody a už by nás to zabilo...

Den sedmý:

ZASE CIVILIZACE

Zase jsme letěli Finnaiрем do Helsinek. Příjemně krátká cesta. V Helsinkách jsme obdivovali moderní protestantský kostel ve skále s měděnou kupolí, obrovské lodě, které v přístavu vypadají tak bezpečně, že se nechce věřit osudu *Estonie*... Procházeli jsme se v širokých helsinských ulicích, které nabízejí slanou vůni moře a prostornost své řídké osídlené krajiny. V Helsinkách jsme taky navštívili obchodní domy, ve Stockhamu jsme si koupili (drahé) maličkosti a dozvěděli jsme se, že zdejší módní značka patří jednomu z nejstarších a nejkvalitnějších evropských krejčovských salonů.

Setkání s luxusní restaurací s luxusním jídlem bylo na jakékoliv poměry úžasné. V kontrastu se zážitky ze stanů, srubů, širokých lesů, jezer i luk... to nebylo nic!

Možná jste tak úplně nepochopili, co se dá v Laponsku všechno dělat. Pak tedy:

Dá se tam jezdit na všech typech lyží.

Dá se tam prohánět v sobím spřežení.

Dá se tam jet na saních tažených polárními psy.

Dá se tam rybařit na jezerech.

Dá se tam procházet krajinou.
Dá se tam jezdit na kole.
Dají se tam sbírat houby, borůvky a ostružiny.
Dají se tam pozorovat sobí stáda.
Dá se tam žít ve srubech.
Dá se tam korzovat v ulicích měst.
Dá se tam odpočívat v laponských stanech.
Dá se tam řídit na diskotéce.
Dá se tam pít vodka.

A dá se tam všude dýchat vzduch, který vás může porazit.

Až tedy opravdu budete mít dost horka, moře a písku, jeďte do Laponska. Ženy tu mají půvabně růžové tváře, muži tu nosí čepičky s mnoha třapečky a země je tu čistá, že by se z ní dalo jíst.

■ LOSOS S KŘENOVOU OMÁČKOU

Opláchněte 4 plátky lososa (po 180 g), osušte je a nakrájejte na nudličky. Osolte, opepřete. Varnou nádobu vymažte máslem a rybu do ní naskládejte. Troubu předehřejte na 200 °C. Rozmíchejte smetanu (4 dl), 2 žloutky, strouhaný křen 2–3 lžíce) a sekanou petrželku (3 lžíce). Rybu zalijte a pečte dozlatova asi 15 minut.

■ DRAČÍ KAPR

Porce vykostěného a staženého kapra (600-700 g) osolte, opepřete a krátce opečte na másle (120 g). Kapra vyjměte, přidejte 1 drobně nakrájenou cibuli, nakrájené kyselé houbičky (200 g), osmažte a zalijte trochou vody smíchanou s 0,5 dl vína. Pak vložte rybu, případně přidejte vodu a duste doměkka. Ryba nesmí být úplně ponořená, jen napůl „utopená“!

■ FAZOLKY SE ZTRACENÝM VEJCEM

Do hrnce dejte na kapku oleje rozpustit 1 lžici másla a přisype 1 lžici hladké mouky. Světlou jíšku zalijte studeným

hovězím vývarem (0,3 dl), do hrnce vsypte očištěné a šikmo přepůlené mladé fazolové lusky (400–500 g) a nechte krátce povařit se 2 lžícemi vinného octa. Když fazolky napůl změknou, vmíchejte k nim 1–2 žloutky rozkvedlané s menším kelímkem zakysané smetany. Lusky s touto směsí nechte ještě chvilku za stálého míchání mírně probublávat. Pak odstavte z ohně a nechte v teple. Do jiného hrnce dejte osolenou vodu a ocet ve stejném poměru. Zahřejte k varu. Do vroucího roz-toku opatrně pouštějte z mělkého šálku 4 rozklepnutá vejce, pěkně jedno po druhém. Vařte asi 4 minuty, potom je vylovte sítkem a podávejte s fazolkami a vařenými brambory.

■ **DUŠENÉ SOBÍ MASO (PORONKÄRISTYS)**

Tuhle laponskou specialitu lze těžko uvařit z náhražky. Sobí maso má velmi specifickou zvěřinovou chuť. Je ještě výraznější než jelení nebo daňčí maso. Jídlo se připravuje z tenkých osolených plátků masa, které se duší s nakrájeným česnekem a trochou pepře ve světlém pivě. Podává se s bramborovou kaší a omáčkou z proslazených brusinek. Až seženete sobí maso, tak si s ním jistě i podle tohoto neúplného návodu poradíte.

■ **HOUBOVÝ SALÁT**

Spařené různé druhy hub (200 g) za stálého míchání duste tak dlouho, až se vydusí všechna voda. Ochutťe lžičkou balsamického octa, ½ lžičkou hrubé soli, tlučeným novým kořením (½ lžičky) a pepřem. Mezitím oloupejte a nadrobno pokrájejte 1 sladší jablko a 1 velkou červenou cibuli. Všechno smíchejte s 1 kelímkem crème fraîche a dle chuti přisolte nebo vmíchejte ještě 1 lžičku hořčice. Čím kvalitnější houby použijete, tím méně koření je třeba.

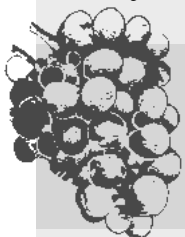
■ **SALÁT S ŘEŘICHOU**

Oberte listy salátu a natrhejte je na kousky do mísy. Poloviny středně velké salátové okurky podélně rozkrojte, vydlabejte

semínka a pak ji nakrájejte na tenké plátky. Velkou mrkev nastrouhejte nahrubo, 3 jarní cibulky nakrájejte na jemné kostičky. Řeřichu nastríhejte kuchyňskými nůžkami a zeleninu řeřichou posypte. Na zálivku potřebujete 3 lžíce olivového oleje, 1 lžici bílého vinného octa, 1 lžičku medu, trochu pepře a soli. Salát zalijte a dobře promíchejte.

■ JABLEČNÝ KOLÁČ S LESNÍM OVOCEM

Do tučného tvarohu (250 g) vmíchejte změkklé máslo (50 g), 1 vejce, mléko (1,25 dl), špetku soli, polohrubou mouku smíchanou s ½ prášku do pečiva, ½ lžičky mleté skořice a ½ lžičky strouhané citronové kůry. Pak přisypte hrubě strouhaná jablka pokapaná citronovou šťávou a vlijte do formy vymaštěné olejem. Pečte dozlatova a na talíři přelijte kysanou smetanou smíchanou s vanilkovým cukrem a lesním ovocem (maliny a lesní jahody jsou nejlepší).

■ NÁPOJ NA ZAHŘÁTÍ (GLÖGI)

Nalijte 2 l kvalitního červeného vína do nerezového hrnce, přidejte oloupané mandle (100 g), opraené rozinky (100 g), 1 celou skořici, 10 hřebíčků, proužky opraené kůry z 1 pomeranče a pískový cukr (150 g). Pomalu zahřívajte skoro k bodu varu, ale nevařte. Můžete, ale nemusíte, přidat 2 dl fínské vodky. Přecedte a podávejte horké.

■ NÁPOJ KE ZCHLAZENÍ (GLÖGG)

Vlijte do nádoby 4 dl kvalitního hroznového nebo jablečného džusu, 6 dl vody, přidejte omytou kůru z 1 pomeranče, 1,5 cm čerstvého zázvoru, kousek celé skořice, 15 hřebíčků a 2 lžičky kardamomu. Svařte dohromady. Nechte den chladnout a odstát. Koření pak scedte a nápoj zahřejte. Podává se v šálcích s rozinkami a mandlemi.

Afrika

Chci umřít pro lásku

Bylo mi čtyřicet. Byla jsem na rovníku a chtěla jsem se čtyřmi muži slavit tak, abych na to do smrti nezapomněla. Byla jsem spokojená se svými roky a měla jsem ráda všechny čtyři muže. Všichni čtyři se tvářili tak, že jsem měla důvod si myslet, že i oni mají rádi mě.

Ráno se nedělo nic. Jako vždycky jsme profylakticky vypili whisky a jako vždycky jsme jeli na trh, abychom si koupili jídlo. Mimořádné bylo, že jsme v poledním vedru křížovali město a nakukovali do divných stánků, odkud náš africký průvodce (jeden ze čtyř mužů) vždycky vyšel s nesouhlasným zamračením. Po desátém stánku už jeho výraz od nesouhlasu přešel k agresivitě a náš průvodce řekl: „Chtěl jsem jedné dámě, co má dneska narozeniny, koupit kytku, ale kašlu na to!“

„Kašli,“ povzbudila jsem ho a těšila se na večer, kdy se budou předávat hodnotnější dary.

Večer přišel. Nepředávalo se nic. Jen jeden z mužů (ten, o kterém jsem byla přesvědčená, že mne miluje tak horoucně, že si na cestu do buše připravil nejméně diamant) mi dal dřevěnou, zaprášenou zebra, kterou ten den koupil v indickém krámu. Druhý muž mi slíbil, že zaplatí panáky pro všechny, a třetího nějaké dávání dárků ani ve snu nenapadlo.

Nikdy jsem si nepřipadala tak sama. Opuštěná, v zemi, kde i drobná oděrka může znamenat smrt, v zemi, kde přejeté dítě leží na silnici tak dlouho jako u nás přejeté kočky. Plakala jsem. Tajně. Přiznat se k lítosti, protože mne nikdo nezahrnul zlatem, by znamenalo, že jsem nepochopila drsnost života a že se rozhodně nehodím pro tropická dobrodružství. Namalovala jsem si proto zrudlé oči, zapudrovala jsem si zčervenálý nos a jela jsem se čtyřmi muži k černé krasavici. Patřila k lepší tmavé vrstvě a měla narozeniny slavit s námi. Měla jsem na sobě džíny, košili, kde se mi africkým žárem trhaly švy, a taky tenisky, které kdysi dávno byly bílé. Krasavice se

lícila, voněla a fintila. Trvalo jí to. Po čtyřiceti minutách jsem méněcennost čekání nevydržela. Hystericky jsem pochodovala po temné zahradě a bylo mi jedno, že mne uštkne smrtelně jedovatý had. Pak gazela přišla. Voněla tak pronikavě, že muži tajili dech a náš průvodce naplno projevil svůj africký antagonismus. (Antagonismus proto, že většinu černých urostlých žen miloval, většinu líných černochů nenáviděl.)

Zhasl u džípu světla, jel rychle a temně hučel: „Klidně někoho přejedu! Stejně tady dodržuju lidský pravidla jenom já...“ A pak jsme si v nejlepší místní restauraci dali biftek. Na záchod jsme museli jít kuchyní, a když jsme se vraceli, tak nám bylo jasné, že nepozřeme ani sousto. Na znamení hygienického protestu jsme do talíře namočili bílé batistové ubrousky a na ně vyлили kečup a černá gazela nás demonstrativně opustila, protože věděla, že všechno to námi zavržené jídlo by nasýtilo celou vesnici hladových Masajů.

A pak jsme šli do hotelu a nenáviděli jsme se navzájem za zklamání z pitomé oslavy a taky za rasismus, který v nás prudce vzklíčil, a taky proto, že jsme nevěděli, co bude dál...

A tak jsme pili trojitou whisky na ex a pak mne africký průvodce přitiskl na džíp: „Seš nejlepší holka, jakou jsem kdy potkal,“ řekl. „Seš krásná, chytrá a chci tě. Jestli mě chceš i ty, tak tu se mnou zůstaň!“

Hyeny vyly a lvi broukali a buvoli dupali pevnýma nohama. A já nebyla najednou v zemi, kde i oděrka znamená smrt, byla jsem v ráji, kde se vzrušení tetelilo vzduchem, kde všechno vonělo touhou a kde se pro lásku klidně mohlo i umřít. Nezůstala jsem tam. Jen jsem si tu noc nevzala moskytiéru, abych si vychutnala svou čtyřicetiletou svobodu, a taky jsem zažila narozeniny, na které nikdy nezapomenu. A jedno vím: Nejkrásnější dárek je, když v pravý okamžik muž ženě řekne, že je tak krásná, že se bez ní nedá žít. A je úplně jedno, jestli je to lež!

P. S.: Za dva měsíce mám narozeniny. Už dlouho jsem pro lásku neumírala. Asi odjedu do Afriky.

Čeho všeho se bát

Píšu jen telegraficky. Jsem tři stupně pod rovníkem. Jsem v rozzhavené Tanzanii. Jsem v městě pod Kilimandžárem. Žije tu prý 13 000 nebo 30 000 obyvatel. Nikdo to neví přesně. Ve městě je spousta agentur pro lovce a v jedné funguje fax. Investuji právě dvacet dolarů do toho, abych vám mohla sdělit, čeho se tady v Africe mohu bát.

Slonů – je jich moc. V kráteru Ngongoro prý jich někdo nedávno viděl najednou přes čtyři sta. Mohu se bát levhartů. Jsou rychlí a mrštní a tuhle na jednoho turistu skočili bez přípravy ze stromu. Mohu se bát lvů. Když se šla jedna Japonka vyčurat, roztrhali ji hned čtyři. Mohu se bát hadů.

Mamby jsou tu černé a zelené a liší se tím, že po té jedné se zemře za dvacet minut a po té druhé za dvě minuty. Mohu se bát pytláků, kteří, když se rozhodnou střílet, tak střílejí kdeco. Mohu se bát Masajů, kteří jsou mírumilovní, ale jsou ozbrojení až po uši a občas někdo záhadně prohodí,

že jsou to pěkní „divočáci“. Mohu se bát moskytů, prý jen málo z nich přenáší malárii, ale mě jich kouslo najednou sto osmdesát. Mohu se bát much tse-tse, prý tu už nelétají, ale nahoře na svahu stojí dům, který se pořád zabývá jejich výzkumem. Mohu se bát buvolů, kteří, když se naštvou, tak vás rychle a prostě rozpárou, mohu se bát AIDS, syfilidy, tubery, cholery, žluté zimnice a moru... Mohu se taky bát, že mně to evropské zaměstnanecké pinožení začne připadat podivně ubohé, mohu se bát, že začnu žít život dobrodruha, kterému voní buš a který prostě musí koukat na zelené pahorky africké. Mohu se bát, že se už nikdy nebudu chtít vrátit do smogově šedého lůna pražského velkoměsta.

Takže co?

Takže se, milí čtenáři, bojím... (A proto tady v žádném případě nechodím do lesa!)

Profesionální lovec je kořist žen

Zdeněk Vágner je syn zakladatele Safari ve Dvoře Králové ing. Josefa Vágnera. S otcem jezdil do Afriky na odchyt zvíře, nebylo mu ještě dvacet. Emigroval, založil v Německu firmu na odchyt zvíře do zoologických zahrad a rozhodl se zůstat v Arushi v Tanzanii. Je to blízko Kilimandžára. Jsou tady Hemingwayovy zelené pahorky a rovníkové vedro je v nadmořské výšce přes 1 300 m příjemně jiskřivé.

Zdeněk Vágner je z pěti dětí. Vyrůstal ještě se dvěma dětmi své tety, která měla tuberkulózu, a dělaly prý strašné věci. Místo čarodějnic upalovaly piráty, a když byl Svátek práce, tak na domě vztyčily vlajku se zkříženými hnáty. Otec Vágner k nim byl tvrdý, maminka byla a je vynikající kuchařka a nemocná teta dětem nedokázala odepřít nic. Zdeněkův starší bratr žije ve Dvoře Králové. Je lesník. Jeho mladší bratr je ve Dvoře Králové umělecký kovář. Zdeněkovi sestry jsou ve Dvoře ekonomky. Zdeněk je svému otci nejpodobnější. Ve své lásce k Africe šel ale dál, ve Dvoře Králové nechal svou ženu i děti. Dcera Lada studuje na filozofické fakultě a sedmnáctiletý syn Zdeněk gymnázium. Zdeněk Vágner má dceru ze svého krátkého prvního manželství, je už dědeček a je taky tatínek překvapivě bílého afrického syna Marka.

Zdeněk Vágner je profesionální lovec. Asi jediný v téhle republice. Vyzná se v africké buši. Má své černé stopaře, pomocníky... Jeho klienti jsou převážně Němci a Američané. Někteří jsou stálí zákazníci. Objednají si safari a chtějí ulovit konkrétní zvíře. Nejsilnější pětka, po které prý každý touží, je: slon, nosorožec, lev, levhart a buvol.

Někteří američtí lovci jsou velice svérázní. Do buše si vyražejí s milenkami. Jednou měl jeden magnát s sebou najednou tři. Taký přivezl vitaminy a vydával je za prášky, které zvýší potenci a zvětší úd. Byla po nich obrovská shánka. Nejvíce jich dostal klientův nejoblíbenější stopař, nikomu